హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకాండస్య త్రింశద్దిన పారాయణదీక్ష

పన్నెండవ రోజు పారాయణ - 22.06.2021

స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మీ	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ్ర	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5

చ - 6

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 06

సర్గల వరుస సంఖ్యలు

46 - 51 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

50 + 23 + 37 + 33 + 65 + 37 = 245 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహోమపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణామ్, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తౄణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పరిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థమ్, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హోమపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ, తవాస్మీతి చ యాచతే ।
అభయం సర్వభూతేభ్యః, దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

***

శ్రీ రామప్రార్థనా

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థనా

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థనా

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

***

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షట్చత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తతో ద్యాం పృథివీం చైవ వీక్షమాణా వనౌకసః ।
దదృశు స్సంతతౌ బాణైః భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ **46.1** ॥ **(2 సార్లు)**

వృష్ట్వేవోపరతే దేవే కృతకర్మణి రాక్షసే ।
ఆజగామాథ తం దేశం ససుగ్రీవో విభీషణః ॥ **46.2** ॥

నీలద్వివిదమైందాశ్చ సుషేణకుముదాంగదాః ।
తూర్ణం హనూమతా సార్ధమ్ అన్వశోచంత రాఘవౌ ॥ **46.3** ॥

అచేష్టౌ మందనిశ్వాసౌ శోణితౌఘపరిప్లుతౌ ।
శరజాలాచితౌ స్తబ్ధౌ శయానౌ శరతల్పయోః ॥ **46.4** ॥

నిశ్వసంతౌ యథా సర్పౌ నిశ్చేష్టౌ మందవిక్రమౌ ।
రుధిరస్రావదిగ్ధాంగౌ తాపనీయావివ ధ్వజౌ ॥ **46.5** ॥

తౌ వీరశయనే వీరౌ శయానౌ మందచేష్టితౌ ।
యూథపైస్తైః పరివృతౌ బాష్పవ్యాకులలోచనైః ॥ **46.6** ॥

రాఘవౌ పతితౌ దృష్ట్వా శరజాలసమావృతౌ ।
బభూవుర్వ్యథితాస్సర్వే వానరాస్సవిభీషణాః ॥ **46.7** ॥

అంతరిక్షం నిరీక్షంతః దిశస్సర్వాశ్చ వానరాః ।
న చైనం మాయయా ఛ్చన్నం దదృశూ రావణిం రణే ॥ **46.8** ॥

తం తు మాయాప్రతిచ్ఛన్నం మాయయైవ విభీషణః ।
వీక్షమాణో దదర్శాథ భ్రాతుః పుత్రమవస్థితమ్ ॥ **46.9** ॥

తమప్రతిమకర్మాణమ్ అప్రతిద్వంద్వమాహవే ।
దదర్శాంతర్హితం వీరం వరదానాద్విభీషణః ॥ **46.10** ॥

తేజసా యశసా చైవ విక్రమేణ చ సంయుతమ్ ॥ **46.11** ॥

ఇంద్రజిత్త్వాత్మనః కర్మ తౌ శయానౌ సమీక్ష్య చ ।
ఉవాచ పరమప్రీతః హర్షయన్ సర్వనైరృతాన్ ॥ **46.12** ॥

దూషణస్య చ హంతారౌ ఖరస్య చ మహాబలౌ ।
సాదితౌ మామకైర్బాణైః భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ **46.13** ॥

నేమౌ మోక్షయితుం శక్యౌ ఏతస్మాదిషుబంధనాత్ ।
సర్వైరపి సమాగమ్య సర్షిసంఘైస్సురాసురైః ॥ **46.14** ॥

యత్కృతే చింతయానస్య శోకార్తస్య పితుర్మమ ।
అస్పృష్ట్వా శయనం గాత్రైః త్రియామా యాతి శర్వరీ ॥ **46.15** ॥

కృత్స్నేయం యత్కృతే లంకా నదీ వర్షాస్వివాకులా ।
సోఽయం మూలహరోఽనర్థః సర్వేషాం నిహతో మయా ॥ **46.16** ॥

రామస్య లక్ష్మణస్యాపి సర్వేషాం చ వనౌకసామ్ ।
విక్రమా నిష్ఫలాస్సర్వే యథా శరది తోయదాః ॥ **46.17** ॥

ఏవముక్త్వా తు తాన్ సర్వాన్ రాక్షసాన్ పరిపార్శ్వతః ।
యూథపానపి తాన్ సర్వాన్ తాడయామాస రావణిః ॥ **46.18** ॥

నీలం నవభిరాహత్య మైందం చ ద్వివిదం తథా ।
త్రిభిస్త్రిభిరమిత్రఘ్నః తతాప ప్రవరేషుభిః ॥ **46.19** ॥

జాంబవంతం మహేష్వాసః విద్ధ్వా బాణేన వక్షసి ।
హనూమతో వేగవతః విససర్జ శరాన్ దశ ॥ **46.20** ॥

గవాక్షం శరభం చైవ ద్వావప్యమితతేజసౌ ।
ద్వాభ్యాం ద్వాభ్యాం మహావేగః వివ్యాధ యుధి రావణిః ॥ **46.21** ॥

గోలాంగూలేశ్వరం చైవ వాలిపుత్రమథాంగదమ్ ।
వివ్యాధ బహుభిర్బాణైః త్వరమాణోఽథ రావణిః ॥ **46.22** ॥

తాన్ వానరవరాన్భిత్వా శరైరగ్నిశిఖోపమైః ।
ననాద బలవాంస్తత్ర మహాసత్త్వస్స రావణిః ॥ **46.23** ॥

తానర్దయిత్వా బాణౌఘైః త్రాసయిత్వా చ వానరాన్ ।
ప్రజహాస మహాబాహుః వచనం చేదమబ్రవీత్ ॥ **46.24** ॥

శరబంధేన ఘోరేణ మయా బద్ధౌ చమూముఖే ।
సహితౌ భ్రాతరావేతౌ నిశామయత రాక్షసాః ॥ **46.25** ॥

ఏవముక్తాస్తు తే సర్వే రాక్షసాః కూటయోధినః ।
పరం విస్మయమాజగ్ముః కర్మణా తేన హర్షితాః ॥ **46.26** ॥

వినేదుశ్చ మహానాదాన్ సర్వతో జలదోపమాః ।
హతో రామ ఇతి జ్ఞాత్వా రావణిం సమపూజయన్ ॥ **46.27** ॥

నిష్పందౌ తు తదా దృష్ట్వా తావుభౌ రామలక్ష్మణౌ ।
వసుధాయాం నిరుచ్ఛ్వాసౌ హతావిత్యన్వమన్యత ॥ **46.28** ॥

హర్షేణ తు సమావిష్టః ఇంద్రజిత్సమితింజయః ।
ప్రవివేశ పురీం లంకాం హర్షయన్ సర్వరాక్షసాన్ ॥ **46.29** ॥

రామలక్ష్మణయోర్దృష్ట్వా శరీరే సాయకైశ్చితే ।
సర్వాణి చాంగోపాంగాని సుగ్రీవం భయమావిశత్ ॥ **46.30** ॥

తమువాచ పరిత్రస్తం వానరేంద్రం విభీషణః ।
సబాష్పవదనం దీనం శోకవ్యాకులలోచనమ్ ॥ **46.31** ॥

అలం త్రాసేన సుగ్రీవ బాష్పవేగో నిగృహ్యతామ్ ।
ఏవంప్రాయాణి యుద్ధాని విజయో నాస్తి నైష్ఠికః ॥ **46.32** ॥

సశేషభాగ్యతాఽస్మాకం యది వీర భవిష్యతి ।
మోహమేతౌ ప్రహాస్యేతే మహాత్మానౌ మహాబలౌ ॥ **46.33** ॥

పర్యవస్థాపయాత్మానమ్ అనాథం మాం చ వానర ।
సత్యధర్మాభిరక్తానాం నాస్తి మృత్యుకృతం భయమ్ ॥ **46.34** ॥

ఏవముక్త్వా తతస్తస్య జలక్లిన్నేన పాణినా ।
సుగ్రీవస్య శుభే నేత్రే ప్రమమార్జ విభీషణః ॥ **46.35** ॥

తతస్సలిలమాదాయ విద్యయా పరిజప్య చ ।
సుగ్రీవనేత్రే ధర్మాత్మా స మమార్జ విభీషణః ॥ **46.36** ॥

ప్రమృజ్య వదనం తస్య కపిరాజస్య ధీమతః ।
అబ్రవీత్కాలసంప్రాప్తమ్ అసంభ్రమమిదం వచః ॥ **46.37** ॥

న కాలః కపిరాజేంద్ర వైక్లవ్యమనువర్తితుమ్ ।
అతిస్నేహోఽప్యకాలేఽస్మిన్ మరణాయోపకల్పతే ॥ **46.38** ॥

తస్మాదుత్సృజ్య వైక్లబ్యం సర్వకార్యవినాశనమ్ ।
హితం రామపురోగాణాం సైన్యానామనుచింత్యతామ్ ॥ **46.39** ॥

అథవా రక్ష్యతాం రామః యావత్సంజ్ఞావిపర్యయః ।
లబ్ధసంజ్ఞౌ హి కాకుత్స్థౌ భయం నో వ్యపనేష్యతః ॥ **46.40** ॥

నైతత్ కించన రామస్య న చ రామో ముమూర్షతి ।
న హ్యేనం హాస్యతే లక్ష్మీః దుర్లభా యా గతాయుషామ్ ॥ **46.41** ॥

తస్మాదాశ్వాసయాత్మానం బలం చాశ్వాసయ స్వకమ్ ।
యావత్కార్యాణి సర్వాణి పునస్సంస్థాపయామ్యహమ్ ॥ **46.42** ॥

ఏతే హి ఫుల్లనయనాః త్రాసాదాగతసాధ్వసాః ।
కర్ణే కర్ణే ప్రకథితాః హరయో హరిసత్తమ ॥ **46.43** ॥

మాం తు దృష్ట్వా ప్రధావంతమ్ అనీకం సంప్రహర్షితుమ్ ।
త్యజంతు హరయస్త్రాసం భుక్తపూర్వామివ స్రజమ్ ॥ **46.44** ॥

సమాశ్వాస్య తు సుగ్రీవం రాక్షసేంద్రో విభీషణః ।
విద్రుతం వానరానీకం తత్సమాశ్వాసయత్పునః ॥ **46.45** ॥

ఇంద్రజిత్తు మహామాయః సర్వసైన్యసమావృతః ।
వివేశ నగరీం లంకాం పితరం చాభ్యుపాగమత్ ॥ **46.46** ॥

తత్ర రావణమాసీనమ్ అభివాద్య కృతాంజలిః ।
ఆచచక్షే ప్రియం పిత్రే నిహతౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ **46.47** ॥

ఉత్పపాత తతో హృష్టః పుత్రం చ పరిషస్వజే ।
రావణో రక్షసాం మధ్యే శ్రుత్వా శత్రూ నిపాతితౌ ।
ఉపాఘ్రాయ స మూర్ధ్న్యేనం పప్రచ్ఛ ప్రీతమానసః ॥ **46.48** ॥

పృచ్ఛతే చ యథావృత్తం పిత్రే సర్వం న్యవేదయత్ ।
యథా తౌ శరబంధేన నిశ్చేష్టౌ నిష్ప్రభౌ కృతౌ ॥ **46.49** ॥

స హర్షవేగానుగతాంతరాత్మా, శ్రుత్వా వచస్తస్య మహారథస్య ।
జహౌ జ్వరం దాశరథేస్సముత్థితం, ప్రహృష్య వాచాఽభిననంద పుత్రమ్ ॥**46.50**॥**(2 సార్లు)**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షట్చత్వారింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తచత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ప్రతిప్రవిష్టే లంకాం తు కృతార్థే రావణాత్మజే ।
రాఘవం పరివార్యార్తా రరక్షుర్వానరర్షభాః ॥ **47.1** ॥ **(2 సార్లు)**

హనూమానంగదో నీలః సుషేణః కుముదో నలః ।
గజో గవాక్షో గవయః శరభో గంధమాదనః ।
జాంబవానృషభస్స్కంధః రంభశ్శతవలిః పృథుః ॥ **47.2** ॥

వ్యూఢానీకాశ్చ యత్తాశ్చ ద్రుమానాదాయ సర్వతః ।
వీక్షమాణా దిశస్సర్వాః తిర్యగూర్ధ్వం చ వానరాః ।
తృణేష్వపి చ చేష్టత్సు రాక్షసా ఇతి మేనిరే ॥ **47.3** ॥

రావణశ్చాపి సంహృష్టః విసృజ్యేంద్రజితం సుతమ్ ।
ఆజుహావ తతస్సీతా రక్షిణీ రాక్షసీస్తదా ॥ **47.4** ॥

రాక్షస్యస్త్రిజటా చైవ శాసనాత్సముపస్థితాః ॥ **47.5** ॥

తా ఉవాచ తతో హృష్టః రాక్షసీ రాక్షసాధిపః ॥ **47.6** ॥

హతావింద్రజితాఽఽఖ్యాత వైదేహ్యా రామలక్ష్మణౌ ।
పుష్పకం చ సమారోప్య దర్శయధ్వం హతౌ రణే ॥ **47.7** ॥

యదాశ్రయాదవష్టబ్ధా నేయం మాముపతిష్ఠతి ।
సోఽస్యా భర్తా సహభ్రాత్రా నిరస్తో రణమూర్ధని ॥ **47.8** ॥

నిర్విశంకా నిరుద్విగ్నా నిరపేక్షా చ మైథిలీ ।
మాముపస్థాస్యతే సీతా సర్వాభరణభూషితా ॥ **47.9** ॥

అద్య కాలవశం ప్రాప్తం రణే రామం సలక్ష్మణమ్ ।
అవేక్ష్య వినివృత్తాశా చాన్యాం గతిమపశ్యతీ ।
నిరపేక్షా విశాలాక్షీ మాముపస్థాస్యతే స్వయమ్ ॥ **47.10** ॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రావణస్య దురాత్మనః ।
రాక్షస్యస్తాస్తథేత్యుక్త్వా జగ్ముర్యత్ర పుష్పకమ్ ॥ **47.11** ॥

తతః పుష్పకమాదాయ రాక్షస్యో రావణాజ్ఞయా ।
అశోకవనికాస్థాం తాం మైథిలీం సముపానయన్ ॥ **47.12** ॥

తామాదాయ తు రాక్షస్యః భర్తృశోకపరాజితామ్ ।
సీతామారోపయామాసుః విమానం పుష్పకం తదా ॥ **47.13** ॥

తతః పుష్పకమారోప్య సీతాం త్రిజటయా సహ ।
జగ్ముర్దర్శయితుం తస్యై రాక్షస్యో రామలక్ష్మణౌ ॥ **47.14** ॥

రావణోఽకారయల్లంకాం పతాకాధ్వజమాలినీమ్ ।
ప్రాఘోషయత హృష్టశ్చ లంకాయాం రాక్షసేశ్వరః ।
రాఘవో లక్ష్మణశ్చైవ హతావింద్రజితా రణే ॥ **47.15** ॥

విమానేనాపి సీతా తు గత్వా త్రిజటయా సహ ।
దదర్శ వానరాణాం తు సర్వం సైన్యం నిపాతితమ్ ॥ **47.16** ॥

ప్రహృష్ట మనసశ్చాపి దదర్శ పిశితాశనాన్ ।
వానరాంశ్చాపి దుఃఖార్తాన్ రామలక్ష్మణపార్శ్వతః ॥ **47.17** ॥

తతస్సీతా దదర్శోభౌ శయానౌ శరతల్పయోః ।
లక్ష్మణం చాపి రామం చ విసంజ్ఞౌ శరపీడితౌ ॥ **47.18** ॥

విధ్వస్తకవచౌ వీరౌ విప్రవిద్ధశరాసనౌ ।
సాయకైశ్ఛిన్నసర్వాంగౌ శరస్తంబమయౌ క్షితౌ ॥ **47.19** ॥

తౌ దృష్ట్వా భ్రాతరౌ తత్ర వీరౌ సా పురుషర్షభౌ ।
శయానౌ పుండరీకాక్షౌ కుమారావివ పావకీ ॥ **47.20** ॥

శరతల్పగతౌ వీరౌ తథాభూతౌ నరర్షభౌ ।
దుఃఖార్తా సుభృశం సీతా సుచిరం విలలాప హ ॥ **47.21** ॥

భర్తారమనవద్యాంగీ లక్ష్మణం చాసితేక్షణా ।
ప్రేక్ష్య పాంసుషు వేష్టంతౌ రురోద జనకాత్మజా ॥ **47.22** ॥

సా బాష్పశోకాభిహతా సమీక్ష్య, తౌ భ్రాతరౌ దేవసమప్రభావౌ ।
వితర్కయంతీ నిధనం తయోస్సా, దుఃఖాన్వితా వాక్యమిదం జగాద ॥**47.23**॥**(2 సార్లు)**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తవింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టచత్వారింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

భర్తారం నిహతం దృష్ట్వా లక్ష్మణం చ మహాబలమ్ ।
విలలాప భృశం సీతా కరుణం శోకకర్శితా ॥ **48.1** ॥ **(2 సార్లు)**

ఊచుర్లక్షణినో యే మాం పుత్రిణ్యావిధవేతి చ ।
తేఽద్య సర్వే హతే రామే జ్ఞానినోఽనృతవాదినః ॥ **48.2** ॥

యజ్వనో మహిషీం యే మామ్ ఊచుః పత్నీం చ సత్రిణః ।
తేఽద్య సర్వే హతే రామే జ్ఞానినోఽనృతవాదినః ॥ **48.3** ॥

ఊచుస్సంశ్రవణే యే మాం ద్విజాః కార్తాంతికాశ్శుభామ్ ।
తేఽద్య సర్వే హతే రామే జ్ఞానినోఽనృతవాదినః ॥ **48.4** ॥

వీరపార్థివపత్నీ త్వం యే ధన్యేతి చ మాం విదుః ।
తేఽద్య సర్వే హతే రామే జ్ఞానినోఽనృతవాదినః ॥ **48.5** ॥

ఇమాని ఖలు పద్మాని పాదయోర్యైః కిల స్త్రియః ।
ఆధిరాజ్యేఽభిషిచ్యంతే నరేంద్రైః పతిభిస్సహ ॥ **48.6** ॥

వైధవ్యం యాంతి యైర్నార్యః లక్షణైర్భాగ్యదుర్లభాః ।
నాత్మనస్తాని పశ్యామి పశ్యంతీ హతలక్షణా ॥ **48.7** ॥

సత్యానామాని పద్మాని స్త్రీణాముక్తాని లక్షణైః ।
తాన్యద్య నిహతే రామే వితథాని భవంతి మే ॥ **48.8** ॥

కేశాస్సూక్ష్మాస్సమా నీలా భ్రువౌ చాసంగతే మమ ।
వృత్తే చారోమశే జంఘే దంతాశ్చావిరలా మమ ॥ **48.9** ॥

శంఖే నేత్రే కరౌ పాదౌ గుల్ఫావూరూ చ మే చితౌ ।
అనువృత్తనఖాస్స్నిగ్ధాః సమాశ్చాంగులయో మమ ॥ **48.10** ॥

స్తనౌ చావిరలౌ పీనౌ మమేమౌ మగ్నచూచుకౌ ।
మగ్నా చోత్సంగినీ నాభిః పార్శ్వోరస్కాశ్చ మే చితాః ॥ **48.11** ॥

మమ వర్ణో మణినిభః మృదూన్యంగరుహాణి చ ।
ప్రతిష్ఠితాం ద్వాదశభిః మామూచుశ్శుభలక్షణామ్ ॥ **48.12** ॥

సమగ్రయవమచ్ఛిద్రం పాణిపాదం చ వర్ణవత్ ।
మందస్మితేత్యేవ చ మాం కన్యా లక్షణినో ద్విజాః ॥ **48.13** ॥

ఆధిరాజ్యేఽభిషేకో మే బ్రాహ్మణైః పతినా సహ ।
కృతాంతకుశలైరుక్తం తత్సర్వం వితథీకృతమ్ ॥ **48.14** ॥

శోధయిత్వా జనస్థానం ప్రవృత్తిముపలభ్య చ ।
తీర్త్వా సాగరమక్షోభ్యం భ్రాతరౌ గోష్పదే హతౌ ॥ **48.15** ॥

నను వారుణమాగ్నేయమ్ ఐంద్రం వాయవ్యమేవ చ ।
అస్త్రం బ్రహ్మశిరశ్చైవ రాఘవౌ ప్రత్యపద్యతామ్ ॥ **48.16** ॥

అదృశ్యమానేన రణే మాయయా వాసవోపమౌ ।
మమ నాథావనాథాయాః నిహతౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ **48.17** ॥

న హి దృష్టిపథం ప్రాప్య రాఘవస్య రణే రిపుః ।
జీవన్ ప్రతినివర్తేత యద్యపి స్యాన్మనోజవః ॥ **48.18** ॥

న కాలస్యాతిభారోఽస్తి కృతాంతశ్చ సుదుర్జయః ।
యత్ర రామస్సహ భ్రాత్రా శేతే యుధి నిపాతితః ॥ **48.19** ॥

న శోచామి తథా రామం లక్ష్మణం చ మహాబలమ్ ।
నాత్మానం జననీం వాఽపి యథా శ్వశ్రూం తపస్వినీమ్ ॥ **48.20** ॥

సాఽనుచింతయతే నిత్యం సమాప్తవ్రతమాగతమ్ ।
కదా ద్రక్ష్యామి సీతాం చ లక్ష్మణం చ సరాఘవమ్ ॥ **48.21** ॥

పరిదేవయమానాం తాం రాక్షసీ త్రిజటాఽబ్రవీత్ ॥ **48.22** ॥

మా విషాదం కృథా దేవి భర్తాఽయం తవ జీవతి ॥ **48.23** ॥

కారణాని చ వక్ష్యామి మహాంతి సదృశాని చ ।
యథేమౌ జీవతో దేవి భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ॥ **48.24** ॥

న హి కోపపరీతాని హర్షపర్యుత్సుకాని చ ।
భవంతి యుధి యోధానాం ముఖాని నిహతే పతౌ ॥ **48.25** ॥

ఇదం విమానం వైదేహి పుష్పకం నామ నామతః ।
దివ్యం త్వాం ధారయేన్నైవం యద్యేతౌ గతజీవితౌ ॥ **48.26** ॥

హతవీరప్రధానా హి హతోత్సాహా నిరుద్యమా ।
సేనా భ్రమతి సంఖ్యేషు హతకర్ణేవ నౌర్జలే ॥ **48.27** ॥

ఇయం పునరసంభ్రాంతా నిరుద్విగ్నా తరస్వినీ ।
సేనా రక్షతి కాకుత్స్థౌ మయా ప్రీత్యా నివేదితౌ ॥ **48.28** ॥

సా త్వం భవ సువిస్రబ్ధా అనుమానైస్సుఖోదయైః ।
అహతౌ పశ్య కాకుత్స్థౌ స్నేహాదేతద్బ్రవీమి తే ॥ **48.29** ॥

అనృతం నోక్తపూర్వం మే న చ వక్ష్యే కదాచన ।
చారిత్రసుఖశీలత్వాత్ ప్రవిష్టాఽసి మనో మమ ॥ **48.30** ॥

నేమౌ శక్యౌ రణే జేతుం సేంద్రైరపి సురాసురైః ।
తాదృశం దర్శనం దృష్ట్వా మయా చావేదితం తవ ।
ఇదం చ సుమహచ్చిహ్నం శనైః పశ్యస్వ మైథిలి ॥ **48.31** ॥

నిస్సంజ్ఞావప్యుభావేతౌ నైవ లక్ష్మీర్వియుజ్యతే ।
ప్రాయేణ గతసత్త్వానాం పురుషాణాం గతాయుషామ్ ।
దృశ్యమానేషు వక్త్రేషు పరం భవతి వైకృతమ్ ॥ **48.32** ॥

త్యజ శోకం చ మోహం చ దుఃఖం చ జనకాత్మజే ।
రామలక్ష్మణయోరర్థే నాద్య శక్యమజీవితుమ్ ॥ **48.33** ॥

శ్రుత్వా తు వచనం తస్యాః సీతా సురసుతోపమా ।
కృతాంజలిరువాచేదమ్ ఏవమస్త్వితి మైథిలీ ॥ **48.34** ॥

విమానం పుష్పకం తత్తు సన్నివర్త్య మనోజవమ్ ।
దీనా త్రిజటయా సీతా లంకామేవ ప్రవేశితా ॥ **48.35** ॥

తతస్త్రిజటయా సార్ధం పుష్పకాదవరుహ్య సా ।
అశోకవనికామేవ రాక్షసీభిః ప్రవేశితా ॥ **48.36** ॥

ప్రవిశ్య సీతా బహువృక్షషండాం, తాం రాక్షసేంద్రస్య విహారభూమిమ్ ।
సంప్రేక్ష్య సంచిత్య చ రాజపుత్రీ, వరం విషాదం సముపాజగామ ॥ **48.37** ॥ **(2 సార్లు)**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టచత్వారింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకోనపఞ్చాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఘోరేణ శరబంధేన బద్ధౌ దశరథాత్మజౌ ।
నిశ్వసంతౌ యథా నాగౌ శయానౌ రుధిరోక్షితౌ ॥ **49.1** ॥ **(2 సార్లు)**

సర్వే తే వానరశ్రేష్ఠాః ససుగ్రీవా మహాబలాః ।
పరివార్య మహాత్మానౌ తస్థుశ్శోకపరిప్లుతాః ॥ **49.2** ॥

ఏతస్మిన్నంతరే రామః ప్రత్యబుధ్యత వీర్యవాన్ ।
స్థిరత్వాత్సత్త్వయోగాచ్చ శరైస్సందానితోఽపి సన్ ॥ **49.3** ॥

తతో దృష్ట్వా సరుధిరం విషణ్ణం గాఢమర్పితమ్ ।
భ్రాతరం దీనవదనం పర్యదేవయదాతురః ॥ **49.4** ॥

కిం ను మే సీతయా కార్యం కిం కార్యం జీవితేన వా ।
శయానం యోఽద్య పశ్యామి భ్రాతరం యుధి నిర్జితమ్ ॥ **49.5** ॥

శక్యా సీతా సమా నారీ మర్త్యలోకే విచిన్వతా ।
న లక్ష్మణసమో భ్రాతా సచివస్సాంపరాయికః ॥ **49.6** ॥

పరిత్యక్ష్యామ్యహం ప్రాణం వానరాణాం తు పశ్యతామ్ ।
యది పంచత్వమాపన్నః సుమిత్రానందవర్ధనః ॥ **49.7** ॥

కిన్ను వక్ష్యామి కౌసల్యాం మాతరం కిం ను కైకయీమ్ ।
కథమంబాం సుమిత్రాం చ పుత్రదర్శనలాలసామ్ ॥ **49.8** ॥

వివత్సాం వేపమానాం చ క్రోశంతీం కురరీమివ ।
కథమాశ్వాసయిష్యామి యదా యాస్యామి తం వినా ॥ **49.9** ॥

కథం వక్ష్యామి శత్రుఘ్నం భరతం చ యశస్వినమ్ ॥ **49.10** ॥

మయా సహ వనం యాతః వినా తేన గతః పునః ।
ఉపాలంభం న శక్ష్యామి సోఢుం బత సుమిత్రయా ॥ **49.11** ॥

ఇహైవ దేహం త్యక్ష్యామి న హి జీవితుముత్సహే ॥ **49.12** ॥

ధిఙ్మాం దుష్కృతకర్మాణమ్ అనార్యం యత్కృతే హ్యసౌ ।
లక్ష్మణః పతితశ్శేతే శరతల్పే గతాసువత్ ॥ **49.13** ॥

త్వం నిత్యం స విషణ్ణం మామ్ ఆశ్వాసయసి లక్ష్మణ ।
గతాసుర్నాద్య శక్నోషి మామార్తమభిభాషితుమ్ ॥ **49.14** ॥

యేనాద్య నిహతా యుద్ధే రాక్షసా వినిపాతితాః ।
తస్యామేవ క్షితౌ వీరః స శేతే నిహతః పరైః ॥ **49.15** ॥

శయానశ్శరతల్పేఽస్మిన్ స్వశోణితపరిప్లుతః ।
శరజాలైశ్చితో భాతి భాస్కరోఽస్తమివ వ్రజన్ ॥ **49.16** ॥

బాణాభిహతమర్మత్వాత్ న శక్నోత్యభిభాషితుమ్ ।
రుజా చాబ్రువతోఽప్యస్య దృష్టిరాగేణ సూచ్యతే ॥ **49.17** ॥

యథైవ మాం వనం యాంతమ్ అనుయాతో మహాద్యుతిః ।
అహమప్యనుయాస్యామి తథైవైనం యమక్షయమ్ ॥ **49.18** ॥

ఇష్టబంధుజనో నిత్యం మాం చ నిత్యమనువ్రతః ।
ఇమామద్య గతోఽవస్థాం మమానార్యస్య దుర్నయైః ॥ **49.19** ॥

సురుష్టేనాపి వీరేణ లక్ష్మణేన న సంస్మరే ।
పరుషం విప్రియం వాఽపి శ్రావితం తు కదాచన ॥ **49.20** ॥

విససర్జైకవేగేన పంచబాణశతాని యః ।
ఇష్వస్త్రేష్వధికస్తస్మాత్ కార్తవీర్యాచ్చ లక్ష్మణః ॥ **49.21** ॥

అస్త్రైరస్త్రాణి యో హన్యాత్ శక్రస్యాపి మహాత్మనః ।
సోఽయముర్వ్యాం హతశ్శేతే మహార్హశయనోచితః ॥ **49.22** ॥

యన్మయా న కృతో రాజా రాక్షసానాం విభీషణః ।
తచ్చ మిథ్యాప్రలప్తం మాం ప్రధక్ష్యతి న సంశయః ॥ **49.23** ॥

అస్మిన్ ముహూర్తే సుగ్రీవ ప్రతియాతుమితోఽర్హసి ।
మత్వా హీనం మయా రాజన్ రావణోఽభిద్రవేద్బలీ ॥ **49.24** ॥

అంగదం తు పురస్కృత్య ససైన్యస్ససుహృజ్జనః ।
సాగరం తర సుగ్రీవ నీలేన చ నలేన చ ॥ **49.25** ॥

కృతం హనూమతా కార్యం యదన్యైర్దుష్కరం రణే ।
ఋక్షరాజేన తుష్యామి గోలాంగూలాధిపేన చ ॥ **49.26** ॥

అంగదేన కృతం కర్మ మైందేన ద్వివిదేన చ ।
యుద్ధం కేసరిణా సంఖ్యే ఘోరం సంపాతినా కృతమ్ ॥ **49.27** ॥

గవయేన గవాక్షేణ శరభేణ గజేన చ ।
అన్యైశ్చ హరిభిర్యుద్ధం మదర్థే త్యక్తజీవితైః ।
న చాతిక్రమితుం శక్యం దైవం సుగ్రీవ మానుషైః ॥ **49.28** ॥

యత్తు శక్యం వయస్యేన సుహృదా చ పరంతప ।
కృతం సుగ్రీవ తత్సర్వం భవతా ధర్మభీరుణా ॥ **49.29** ॥

మిత్రకార్యం కృతమిదం భవద్భిర్వానరర్షభాః ।
అనుజ్ఞాతా మయా సర్వే యథేష్టం గంతుమర్హథ ॥ **49.30** ॥

శుశ్రువుస్తస్య తే సర్వే వానరాః పరిదేవనమ్ ।
వర్తయాంచక్రురశ్రూణి నేత్రైః కృష్ణేతరేక్షణాః ॥ **49.31** ॥

తతస్సర్వాణ్యనీకాని స్థాపయిత్వా విభీషణః ।
ఆజగామ గదాపాణిః త్వరితో యత్ర రాఘవః ॥ **49.32** ॥

తం దృష్ట్వా త్వరితం యాంతం నీలాంజనచయోపమమ్ ।
వానరా దుద్రువుస్సర్వే మన్యమానాస్తు రావణిమ్ ॥ **49.33** ॥ **(2 సార్లు)**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకోనపంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పఞ్చాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

అథోవాచ మహాతేజాః హరిరాజో మహాబలః ।
కిమియం వ్యథితా సేనా మూఢవాతేవ నౌర్జలే ॥ **50.1** ॥ **(2 సార్లు)**

సుగ్రీవస్య వచశ్శ్రుత్వా వాలిపుత్రోఽఙగదోఽబ్రవీత్ ॥ **50.2** ॥

న త్వం పశ్యసి రామం చ లక్ష్మణం చ మహాబలమ్ ।
శరజాలాచితౌ వీరౌ ఉభౌ దశరథాత్మజౌ ।
శరతల్పే మహాత్మానౌ శయానౌ రుధిరోక్షితౌ ॥ **50.3** ॥

అథాబ్రవీద్వానరేంద్రః సుగ్రీవః పుత్రమంగదమ్ ।
నానిమిత్తమిదం మన్యే భవితవ్యం భయేన తు ॥ **50.4** ॥

విషణ్ణవదనా హ్యేతే త్యక్తప్రహరణా దిశః ।
ప్రపలాయంతి హరయః త్రాసాదుత్ఫుల్లలోచనాః ॥ **50.5** ॥

అన్యోన్యస్య న లజ్జంతే న నిరీక్షంతి పృష్ఠతః ।
విప్రకర్షంతి చాన్యోన్యం పతితం లంఘయంతి చ ॥ **50.6** ॥

ఏతస్మిన్నంతరే వీరః గదాపాణిర్విభీషణః ।
సుగ్రీవం వర్ధయామాస రాఘవం చ నిరైక్షత ॥ **50.7** ॥

విభీషణం తం సుగ్రీవః దృష్ట్వా వానరభీషణమ్ ।
ఋక్షరాజం సమీపస్థం జాంబవంతమువాచ హ ॥ **50.8** ॥

విభీషణోఽయం సంప్రాప్తః యం దృష్ట్వా వానరర్షభాః ।
విద్రవంతి పరిత్రస్తాః రావణాత్మజశంకయా ॥ **50.9** ॥

శీఘ్రమేతాన్ సుసంత్రస్తాన్ బహుధా విప్రధావితాన్ ।
పర్యవస్థాపయాఖ్యాహి విభీషణముపస్థితమ్ ॥ 50.10 ॥

సుగ్రీవేణైవముక్తస్తు జాంబవానృక్షపార్థివః ।
వానరాన్ సాంత్వయామాస సన్నిరుధ్య ప్రధావతః ॥ 50.11 ॥

తే నివృత్తాః పునస్సర్వే వానరాస్త్యక్తసంభ్రమాః ।
ఋక్షరాజవచః శ్రుత్వా తం చ దృష్ట్వా విభీషణమ్ ॥ 50.12 ॥

విభీషణస్తు రామస్య దృష్ట్వా గాత్రం శరైశ్చితమ్ ।
లక్ష్మణస్య చ ధర్మాత్మా బభూవ వ్యథితేంద్రియః ॥ 50.13 ॥

జలక్లిన్నేన హస్తేన తయోర్నేత్రే ప్రమృజ్య చ ।
శోకసంపీడితమనాః రురోద విలలాప చ ॥ 50.14 ॥

ఇమౌ తౌ సత్త్వసంపన్నౌ విక్రాంతౌ ప్రియసంయుగౌ ।
ఇమామవస్థాం గమితౌ రాక్షసైః కూటయోధిభిః ॥ 50.15 ॥

భ్రాతుః పుత్రేణ మే తేన దుష్పుత్రేణ దురాత్మనా ।
రాక్షస్యా జిహ్మయా బుద్ధ్యా చాలితావృజువిక్రమౌ ॥ 50.16 ॥

శరైరిమావలం విద్ధౌ రుధిరేణ సముక్షితౌ ।
వసుధాయామిమౌ సుప్తౌ దృశ్యేతే శల్యకావివ ॥ 50.17 ॥

యయోర్వీర్యముపాశ్రిత్య ప్రతిష్ఠా కాంక్షితా మయా ।
తావుభౌ దేహనాశాయ ప్రసుప్తౌ పురుషర్షభౌ ॥ 50.18 ॥

జీవన్నద్య విపన్నోఽస్మి నష్టరాజ్యమనోరథః ।
ప్రాప్తప్రతిజ్ఞశ్చ రిపుః సకామో రావణః కృతః ॥ 50.19 ॥

ఏవం విలపమానం తం పరిష్వజ్య విభీషణమ్ ।
సుగ్రీవస్సత్త్వసంపన్నః హరిరాజోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ 20 ॥

రాజ్యం ప్రాప్స్యసి ధర్మజ్ఞ లంకాయాం నాత్ర సంశయః ।
రావణస్సహ పుత్రేణ సకామం నేహ లప్స్యతే ॥ 21 ॥

న రుజా పీడితా వేతౌ ఉభౌ రాఘవలక్ష్మణౌ ।
త్యక్త్వా మోహం వధిష్యేతే సగణం రావణం రణే ॥ 22 ॥

తమేనం సాంత్వయిత్వా తు సమాశ్వాస్య చ రాక్షసమ్ ।
సుషేణం శ్వశురం పార్శ్వే సుగ్రీవస్తమువాచ హ ॥ 23 ॥

సహ శూరైర్హరిగణైః లబ్ధసంజ్ఞావరిందమౌ ।
గచ్ఛ త్వం భ్రాతరౌ గృహ్య కిష్కింధాం రామలక్ష్మణౌ ॥ 24 ॥

అహం తు రావణం హత్వా సపుత్రం సహబాంధవమ్ ।
మైథిలీమానయిష్యామి శక్రో నష్టామివ శ్రియమ్ ।
శ్రుత్వైతద్వానరేంద్రస్య సుషేణో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 50.25 ॥

దైవాసురం మహద్యుద్ధమ్ అనుభూతం సుదారుణమ్ ।
తదా స్మ దానవా దేవాన్ శరసంస్పర్శకోవిదాః ॥ 50.26 ॥

నిజఘ్నుశ్శస్త్రవిదుషః ఛాదయంతో ముహుర్ముహుః ॥ 50.27 ॥

తానార్తాన్నష్టసంజ్ఞాంశ్చ పరాసూంశ్చ బృహస్పతిః ।
విద్యాభిర్మంత్రయుక్తాభిః రోషధీభిశ్చికిత్సతి ॥ 50.28 ॥

తాన్యౌషధాన్యానయితుం క్షీరోదం యాంతు సాగరమ్ ।
జవేన వానరాశ్శీఘ్రం సంపాతిపనసాదయః ।
హరయస్తు విజానంతి పార్వతీస్తా మహౌషధీః ॥ 50.29 ॥

సంజీవకరణీం దివ్యాం విశల్యాం దేవనిర్మితామ్ ॥ 50.30 ॥

చంద్రశ్చ నామ ద్రోణశ్చ క్షీరోదే సాగరోత్తమే ।
అమృతం యత్ర మథితం తత్ర తే పరమౌషధీ ॥ 50.31 ॥

అయం వాయుసుతో రాజన్ హనుమాంస్తత్ర గచ్ఛతు ॥ 50.32 ॥

ఏతస్మిన్నంతరే వాయుః మేఘాంశ్చాపి సవిద్యుతః ।
పర్యస్యన్ సాగరే తోయం కంపయన్నివ మేదినీమ్ ॥ 50.33 ॥

మహతా పక్షవాతేన సర్వద్వీపమహాద్రుమాః ।
నిపేతుర్భిన్నవిటపాః సమూలా లవణాంభసి ॥ 50.34 ॥

అభవన్ పన్నగాస్త్రస్తాః భోగినస్తత్రవాసినః ।
శీఘ్రం సర్వాణి యాదాంసి జగ్ముశ్చ లవణార్ణవమ్ ॥ 50.35 ॥

తతో ముహూర్తాద్గరుడం వైనతేయం మహాబలమ్ ।
వానరా దదృశుస్సర్వే జ్వలంతమివ పావకమ్ ॥ 50.36 ॥

తమాగతమభిప్రేక్ష్య నాగాస్తే విప్రదుద్రువుః ।
యైస్తౌ సత్పురుషౌ బద్ధౌ శరభూతైర్మహాబలౌ ॥ 50.37 ॥

తతస్సుపర్ణః కాకుత్స్థౌ దృష్ట్వా ప్రత్యభినందితః ।
విమమర్శ చ పాణిభ్యాం ముఖే చంద్రసమప్రభే ॥ 50.38 ॥

వైనతేయేన సంస్పృష్టాః తయోస్సంరురుహుర్వ్రణాః ।
సువర్ణే చ తనూ స్నిగ్ధే తయోరాశు బభూవతుః ॥ 50.39 ॥

తేజో వీర్యం బలం చౌజః ఉత్సాహశ్చ మహాగుణాః ।
ప్రదర్శనం చ బుద్ధిశ్చ స్మృతిశ్చ ద్విగుణం తయోః ॥ 50.40 ॥

తావుత్థాప్య మహావీర్యౌ గరుడో వాసవోపమౌ ।
ఉభౌ తౌ సస్వజే హృష్టో రామశ్చైనమువాచ హ ॥ 50.41 ॥

భవత్ప్రసాదాద్వ్యసనం రావణిప్రభవం మహత్ ।
ఆవామిహ వ్యతిక్రాంతౌ పూర్వవద్బలినౌ కృతౌ ॥ 50.42 ॥

యథా తాతం దశరథం యథాఽజం చ పితామహమ్ ।
తథా భవంతమాసాద్య హృదయం మే ప్రసీదతి ॥ 50.43 ॥

కో భవాన్ రూపసంపన్నః దివ్యస్రగనులేపనః ।
వసానో విరజే వస్త్రే దివ్యాభరణభూషితః ॥ 50.44 ॥

తమువాచ మహాతేజాః వైనతేయో మహాబలః ।
పతత్రిరాజః ప్రీతాత్మా హర్షపర్యాకులేక్షణః ॥ 50.45 ॥

అహం సఖా తే కాకుత్స్థ ప్రియః ప్రాణో బహిశ్చరః ।
గరుత్మానిహ సంప్రాప్తః యువాభ్యాం సాహ్యకారణాత్ ॥ 50.46 ॥

అసురా వా మహావీర్యాః దానవా వా మహాబలాః ।
సురాశ్చాపి సగంధర్వాః పురస్కృత్య శతక్రతుమ్ ॥ 50.47 ॥

నేమం మోక్షయితుం శక్తాః శరబంధం సుదారుణమ్ ।
మాయాబలాదింద్రజితా నిర్మితం క్రూరకర్మణా ॥ 50.48 ॥

ఏతే నాగాః కాద్రవేయాః తీక్ష్ణదంష్ట్రా విషోల్బణాః ।
రక్షో మాయాప్రభావేన శరా భూత్వా త్వదాశ్రితాః ॥ 50.49 ॥

సభాగ్యశ్చాసి ధర్మజ్ఞ రామ సత్యపరాక్రమ ।
లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా సమరే రిపుఘాతినా ॥ 50.50 ॥

ఇమం శ్రుత్వా తు వృత్తాంతం త్వరమాణోఽహమాగతః ।
సహసా యువయోస్స్నేహాత్ సఖిత్వమనుపాలయన్ ॥ 50.51 ॥

మోక్షితౌ చ మహాఘోరాత్ అస్మాత్సాయకబంధనాత్ ।
అప్రమాదశ్చ కర్తవ్యః యువాభ్యాం నిత్యమేవ హి ॥ 50.52 ॥

ప్రకృత్యా రాక్షసాస్సర్వే సంగ్రామే కూటయోధినః ।
శూరాణాం శుద్ధభావానాం భవతామార్జవం బలమ్ ॥ 50.53 ॥

తన్న విశ్వసితవ్యం వః రాక్షసానాం రణాజిరే ।
ఏతేనైవోపమానేన నిత్యం జిహ్మా హి రాక్షసాః ॥ 50.54 ॥

ఏవముక్త్వా తతో రామం సుపర్ణస్సుమహాబలః ।
పరిష్వజ్య సుహృత్ స్నిగ్ధమ్ ఆప్రష్టుముపచక్రమే ॥ 50.55 ॥

సఖే రాఘవ ధర్మజ్ఞ రిపూణామపి వత్సల ।
అభ్యనుజ్ఞాతుమిచ్ఛామి గమిష్యామి యథాగతమ్ ॥ **50.56** ॥

న చ కౌతూహలం కార్యం సఖిత్వం ప్రతి రాఘవ ।
కృతకర్మా రణే వీరః సఖిత్వమనువేత్స్యసి ॥ **50.57** ॥

బాలవృద్ధావశేషాం తు లంకాం కృత్వా శరోర్మిభిః ।
రావణం చ రిపుం హత్వా సీతాం సముపలప్స్యసే ॥ **50.58** ॥

ఇత్యేవముక్త్వా వచనం సుపర్ణశ్శీఘ్రవిక్రమః ।
రామం చ విరుజం కృత్వా మధ్యే తేషాం వనౌకసామ్ ॥ **50.59** ॥

ప్రదక్షిణం తతః కృత్వా పరిష్వజ్య చ వీర్యవాన్ ।
జగామాకాశమావిశ్య సుపర్ణః పవనో యథా ॥ **50.60** ॥

విరుజౌ రాఘవౌ దృష్ట్వా తతో వానరయూథపాః ।
సింహనాదాంస్తదా నేదుః లాంగూలాన్ దుధువుస్తదా ॥ **50.61** ॥

తతో భేరీస్సమాజఘ్నుః మృదంగాంశ్చాప్యనాదయన్ ।
దధ్ముశ్శంఖాన్ సంప్రహృష్టాః క్ష్వేలంత్యపి యథాపురమ్ ॥ **50.62** ॥

ఆస్ఫోట్యాస్ఫోట్య విక్రాంతాః వానరా నగయోధినః ।
ద్రుమానుత్పాట్య వివిధాన్ తస్థుశ్శతసహస్రశః ॥ **50.63** ॥

విసృజంతో మహానాదాన్ త్రాసయంతో నిశాచరాన్ ।
లంకాద్వారాణ్యుపాజగ్ముః యోద్ధుకామాః ప్లవంగమాః ॥ **50.64** ॥

తతస్తు భీమస్తుములో నినాదః, బభూవ శాఖామృగయూథపానామ్ ।
క్షయే నిదాఘస్య యథా ఘనానాం, నాదస్సుభీమో నదతాం నిశీథే ॥ **50.65** ॥ **(2 సార్లు)**

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకపంచాశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తేషాం సుతుములం శబ్దం వానరాణాం తరస్వినామ్ ।
నదతాం రాక్షసైస్సార్ధం తదా శుశ్రావ రావణః ॥ **51.1** ॥ **(2 సార్లు)**

స్నిగ్ధగంభీరనిర్ఘోషం శ్రుత్వా స నినదం భృశమ్ ।
సచివానాం తతస్తేషాం మధ్యే వచనమబ్రవీత్ ॥ **51.2** ॥

యథాఽసౌ సంప్రహృష్టానాం వానరాణాం సముత్థితః ।
బహూనాం సుమహానాదః మేఘానామివ గర్జతామ్ ।
వ్యక్తం సుమహతీ ప్రీతిః ఏతేషాం నాత్ర సంశయః ॥ 51.3 ॥

తథా హి విపులైర్నాదైః చుక్షుభే వరుణాలయః ॥ 51.4 ॥

తౌ తు బద్ధౌ శరైస్తీక్ష్ణైః భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ।
అయం చ సుమహాన్నాదః శంకాం జనయతీవ మే ॥ 51.5 ॥

ఏతత్తు వచనం చోక్త్వా మంత్రిణో రాక్షసేశ్వరః ।
ఉవాచ నైరృతాంస్తత్ర సమీపపరివర్తినః ॥ 51.6 ॥

జ్ఞాయతాం తూర్ణమేతేషాం సర్వేషాం వనచారిణామ్ ।
శోకకాలే సముత్పన్నే హర్షకారణముత్థితమ్ ॥ 51.7 ॥

తథోక్తాస్తేన సంభ్రాంతాః ప్రాకారమధిరుహ్య తే ।
దదృశుః పాలితాం సేనాం సుగ్రీవేణ మహాత్మనా ॥ 51.8 ॥

తౌ చ ముక్తౌ సుఘోరేణ శరబంధేన రాఘవౌ ।
సముత్థితౌ మహావేగౌ విషేదుః ప్రేక్ష్య రాక్షసాః ॥ 51.9 ॥

సంత్రస్తహృదయాస్సర్వే ప్రాకారాదవరుహ్య తే ।
విషణ్ణవదనా ఘోరాః రాక్షసేంద్రముపస్థితాః ॥ 51.10 ॥

తదప్రియం దీనముఖాః రావణస్య నిశాచరాః ।
కృత్స్నం నివేదయామాసుః యథావద్వాక్యకోవిదాః ॥ 51.11 ॥

యౌ తావింద్రజితా యుద్ధే భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ।
నిబద్ధౌ శరబంధేన నిష్ప్రకంపభుజౌ కృతౌ ॥ 51.12 ॥

విముక్తౌ శరబంధేన తౌ దృశ్యేతే రణాజిరే ।
పాశానివ గజౌ ఛిత్వా గజేంద్రసమవిక్రమౌ ॥ 51.13 ॥

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తేషాం రాక్షసేంద్రో మహాబలః ।
చింతాశోకసమాక్రాంతః విషణ్ణవదనోఽబ్రవీత్ ॥ 51.14 ॥

ఘోరైర్దత్తవరైర్బద్ధౌ శరైరాశీవిషోపమైః ।
అమోఘైస్సూర్యసంకాశైః ప్రమథ్యేంద్రజితా యుధి ॥ 51.15 ॥

తదస్త్రబంధమాసాద్య యది ముక్తౌ రిపూ మమ ।
సంశయస్థమిదం సర్వమ్ అనుపశ్యామ్యహం బలమ్ ॥ 51.16 ॥

నిష్ఫలాః ఖలు సంవృత్తాః శరా వాసుకితేజసః ।
ఆదత్తం యైః సుసంగ్రామే రిపూణాం మమ జీవితమ్ ॥ 51.17 ॥

ఏవముక్త్వా తు సంక్రుద్ధః నిశ్వ్శసన్నురగో యథా ।
అబ్రవీద్రక్షసాం మధ్యే ధూమ్రాక్షం నామ రాక్షసమ్ ॥ 51.18 ॥

బలేన మహతా యుక్తః రక్షసాం భీమవిక్రమ ।
త్వం వధాయాభినిర్యాహి రామస్య సహవానరైః ॥ 51.19 ॥

ఏవముక్తస్తు ధూమ్రాక్షః రాక్షసేంద్రేణ ధీమతా ।
కృత్వా ప్రణామం సంహృష్టః నిర్జగామ నృపాలయాత్ ॥ 51.20 ॥

అభినిష్క్రమ్య తద్ద్వారం బలాధ్యక్షమువాచ హ ।
త్వరయస్వ బలం తూర్ణం కిం చిరేణ యుయుత్సతః ॥ 51.21 ॥

ధూమ్రాక్షవచనం శ్రుత్వా బలాధ్యక్షో బలానుగః ।
బలముద్యోజయామాస రావణస్యాజ్ఞయా ద్రుతమ్ ॥ 51.22 ॥

తే బద్ధఘంటా బలినః ఘోరరూపా నిశాచరాః ।
వినర్దమానాస్సంహృష్టాః ధూమ్రాక్షం పర్యవారయన్ ।
వివిధాయుధహస్తాశ్చ శూలముద్గరపాణయః ॥ 51.23 ॥

గదాభిః పట్టిశైర్దండైః వాయసైర్ముసలైర్భృశమ్ ॥ 51.24 ॥

పరిఘైర్భిందిపాలైశ్చ భల్లైః ప్రాసైః పరశ్వధైః ।
నిర్యయూ రాక్షసా దిగ్భ్యః నర్దంతో జలదా యథా ॥ 51.25 ॥

రథైః కవచినస్త్వన్యే ధ్వజైశ్చ సమలంకృతైః ।
సువర్ణజాలవిహితైః ఖరైశ్చ వివిధాననైః ॥ 51.26 ॥

హయైః పరమశీఘ్రైశ్చ గజేంద్రైశ్చ మదోత్కటైః ।
నిర్యయూ రాక్షసవ్యాఘ్రాః వ్యాఘ్రా ఇవ దురాసదాః ॥ 51.27 ॥

వృకసింహముఖైర్యుక్తం ఖరైః కనకభూషణైః ।
ఆరురోహ రథం దివ్యం ధూమ్రాక్షః ఖరనిస్వనః ॥ 51.28 ॥

స నిర్యాతో మహావీర్యః ధూమ్రాక్షో రాక్షసైర్వృతః ।
ప్రహసన్ పశ్చిమద్వారం హనూమాన్ యత్ర యూథపః ।
రథప్రవరమాస్థాయ ఖరయుక్తం ఖరస్వనమ్ ॥ 51.29 ॥

ప్రయాంతం తు మహాఘోరం రాక్షసం భీమవిక్రమమ్ ।
అంతరిక్షగతా ఘోరాః శకునాః ప్రత్యవారయన్ ॥ 51.30 ॥

రథశీర్షే మహాన్ భీమః గృధ్రశ్చ నిపపాత హ ।
ధ్వజాగ్రే గ్రథితాశ్చైవ నిపేతుః కుణపాశనాః ॥ 51.31 ॥

రుధిరార్ద్రో మహాన్ శ్వేతః కబంధః పతితో భువి ।
విస్వరం చోత్సృజన్నాదం ధూమ్రాక్షస్య సమీపతః ॥ 51.32 ॥

వవర్ష రుధిరం దేవః సంచచాల చ మేదినీ ।
ప్రతిలోమం వవౌ వాయుః నిర్ఘాతసమనిస్వనః ॥ **51.33** ॥

తిమిరౌఘావృతాస్తత్ర దిశశ్చ న చకాశిరే ॥ **51.34** ॥

స తూత్పాతాంస్తదా దృష్ట్వా రాక్షసానాం భయావహాన్ ।
ప్రాదుర్భూతాన్ సుఘోరాంశ్చ ధూమ్రాక్షో వ్యథితోఽభవత్ ॥ **51.35** ॥

ముముహూ రాక్షసాస్సర్వే ధూమ్రాక్షస్య పురస్సరాః ॥ **51.36** ॥

తతస్సుభీమో బహుభిర్నిశాచరైః, వృతోఽభినిష్క్రమ్య రణోత్సుకో బలీ ।
దదర్శ తాం రాఘవబాహుపాలితాం, మహౌఘకల్పాం బహువానరీం చమూమ్ ॥ **51.37**॥

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకపంచాశస్సర్గః

అథ ద్విపంచాశస్సర్గః

ధూమ్రాక్షం ప్రేక్ష్య నిర్యాంతం రాక్షసం భీమవిక్రమమ్ ।
వినేదుర్వానరాస్సర్వే ప్రహృష్టా యుద్ధకాంక్షిణః ॥ **52.1** ॥

శ్రీరామస్తుతిః – ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః –

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సుఖముత్తమం చ ।
శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీవాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోనసప్తతితమస్సర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।
దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ **1** ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।
కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చిన్తాన్వితాఽభవత్ ॥ **2** ॥

ఆస్మృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ **3** ॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్యా విశామ్యహం ।
ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ **4** ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।
క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ **5** ॥

ఇతి సంచిన్తయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।
అన్యాదృశ్యాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రరవోపమమ్ ॥ **6** ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।
ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ **7** ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్పయసి చేద్వరం ॥ **8** ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్వా, పునరాహ పితామహః ।
సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ **9** ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ **10** ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
ప్రవిశ్యాఽఽ హృదయం ప్రాణైః, పద్మప్లీహాది బాధనాత్ ॥ **11** ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ **12** ॥
గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటీ నామ రాక్షసీ ॥ **13** ॥
విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రాం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.
ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,
ఉత్సాదయ ఉత్సాదయ, దూరే కురు స్వాహా.
హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।
మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ **14** ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచిన్తయేత్ ।
కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్చంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రమైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాన్తస్సుసమాహితః ।
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత,సిద్ధమంత్రః ।
గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే
విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్సర్గః

అథ క్షమాప్రార్థనా – యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ – కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ – శ్రియః కాన్తాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥